

Intervenció de consolidació de les estructures de l'Habitació 1 i 2 de Los Morrones, Cortes de Arenoso

Anna Viciach*
Amparo Barrachina**

Resum

A la campanya de 2012 es van iniciar el treball de consolidació el jaciment de los Morrones 1. En aquests breus paràgrafs descrivim les línies bàsiques dels treballs realitzats.

Résumé

Dans la campagne de 2012 a commencé le travail de consolidation du site de los Morrones 1. Dans ces brefs paragraphes décrivent les lignes de base du travail effectué.

El jaciment de Los Morrones situat al terme municipal de Cortes de Arenoso, a la comarca de l'Alt Millars, es un poblat datat al ferro antic. Els treballs arqueològics realitzats per l'equip del Servei d'Investigacions Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Castelló, començaren fa cinc anys, quan després de la documentar la seqüència cronològica en tres sondeigs es pren la decisió d'excavar en extensió. Durant aquestes campanyes s'han documentat una sèrie d'habitacions, amb diferents estructures arqueològiques i materials que ens demostren l'ús d'aquestes com a espais domèstics. Veieu article en aquest mateix volum.

Ha estat a la campanya del 2012 quan s'han iniciat els treballs de consolidació d'aquestes estructures conservades in situ, amb dos objectius principals, el primer la conservació, tenint en compte el deficient estat en que es troben, afectades per diferents agents d'alteració i en segon lloc, l'adequació del jaciment per la posada en va-

lor, preparant les estructures per romandre a l'aire lliure i facilitant la interpretació per part dels visitants. Tot açò s'ha realitzat a partir d'una proposta d'intervenció que té present els criteris actuals de conservació-restauració; com la reversibilitat de les actuacions, el respecte per l'entorn, la documentació del procés, etc.

Els treballs s'han centrat en les habitacions 1 i 2, situades al sector nord-est. Es tracta de dues habitacions de grans dimensions, la H1 amb més de 30 metres quadrats, presenta una planta rectangular. Fins ara s'ha excavat la meitat nord-est, delimitada pels murs 1014, 1015 i 1021. A l'est d'aquesta trobem l'habitació H2 de dimensions més reduïdes amb 14 metres quadrats de superfície interior, delimitada pels murs 1014, 1021, 1013 i 1012.

Per l'alçat dels murs s'utilitza la tècnica de la maçoneria. Es fan dues cares amb farcit interior de terra i pedres, aprofitant les pedres calcàries dels

* Arqueóloga colaboradora del SIAP. <annaviciach@gmail.com>

** Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques. Diputació de Castelló. Edifici Museu, Avgd. German Bou, 28 12003. Castelló de la Plana. <abarrachina@dipc.as>

voltants del poblat, d'unes dimensions mitjanes i menudes, aquestes es traven amb terra, excepte el mur 1014 del qual parlarem més tard. En la construcció de la majoria dels murs hem documentat una característica com és l'ús de la roca mare retallada com a part del mur, sobre la qual s'assenta el mur construït. Només es conserva el basament d'aquests però en l'enderroc documentat a l'interior de les diferents habitacions s'ha constatat l'existència d'abundants toves, que ens indica l'ús en l'alçat dels murs.

El mur 1014 en canvi presenta unes característiques especials ja que conserva bona part de l'alçat construït amb la tècnica de la maçoneria, però no s'ha documentat fins aquest moment la cara exterior, aquest mur podria formar part d'una estructura de grans dimensions de caràcter defensiu. A l'interior de l'Habitació 2 s'ha documentat una zona on es conserva el lluit amb argila.

El principal problema que presenten aquestes estructures són les arrels dels arbres que es troben en la superfície que penetren a l'interior i han ocasionat caigudes de blocs i desplaçaments dels murs, a causa de la proximitat d'aquestes a la superfície, algunes fins i tot apareixien a l'aire lliure. Altres problemàtiques són conseqüència de la feblesa de les pedres utilitzades, que es fracturen i laminen amb molta facilitat.

Així la intervenció ha començat amb la tala dels arbres i els tractaments sobre les arrels per evitar un nou creixement. A continuació s'ha realitzat una neteja mecànica de la superfície per

treure les restes de terra solta i les vegetals acumulades. Per seguir amb la intervenció de consolidació dels murs i les banquetes. El mur 1012 presentava un desplaçament cap a l'est, per això ha estat imprescindible desmuntar algunes files de pedres per col·locar-les en la línia del mur. Després d'aquest procés hem procedit a l'alçat d'una o dues filades de pedres en sec per construir una superfície de sacrifici per protegir el mur, a continuació s'ha aplicat una capa de morter de calç sobre la superfície superior i també entre les pedres en les dues cares.

En l'Habitació 2 s'ha finalitzat la intervenció de tots els murs i s'ha anivellat el sòl dipositant terra extreta del propi jaciment. Aquesta habitació ja ha quedat a l'aire lliure per a què els visitants puguin vore-la, mentre que la resta de les zones on no ha finalitzat l'excavació s'ha cobert per protegir les estructures.

Aquesta intervenció de consolidació de les estructures creiem que és imprescindible per a la conservació dels jaciments, l'actuació immediata després de l'excavació facilita els treballs alhora que minimitza l'acció dels agents de degradació atmosfèrics amb els que les restes arqueològiques s'han d'afrontar després de l'excavació, que en moltes ocasions originen la pràctica desaparició d'aquestes. També cal tenir present la tasca de manteniment dels jaciments, si queden exposats a l'aire lliure, doncs la consolidació minimitza però no evita l'acció d'aquests agents o d'altres que sumem amb l'exposició al públic de les restes.

LÁMINA I

1. Vista general des de el sud de la habitació H2 abans de començar el treballs de consolidació.

2. Vista general des de l'oest de la habitació H2 un cop finalitzats el treballs de consolidació.

